

Western Balkan Newsletter

Izdanje broj 2

Januar 2024

Sadržaj

04

SRBIJA

Bankarstvo i finansije

Primena odluke NBS o rizicima u vezi s aktivnostima poverenim trećim licima

---

12

SRBIJA

Građansko pravo

Nadolazeće izmene zakona o strancima i zapošljavanju stranaca u Srbiji

---

17

SEVERNA MAKEDONIJA

Poresko pravo

Novi institut – poreski zastupnik

Ovaj bilten namenjen je pružanju opštih informacija i ne predstavlja pravni savet. Molimo vas da se obratite našim pravnim ekspertima za sva specifična pravna pitanja.

06

SRBIJA

**Korporativno i
komercijalno pravo**

Izmena Uredbe o
elektronskom arhiviranju

08

SRBIJA

Nekretnine i izgradnja

Energetski pasoši u Srbiji:
Novosti u zakonodavstvu
i uticaj na tržište
nekretnina

10

SRBIJA

Radno pravo

„Moja prva plata“ i u
2024. godini

13

SRBIJA

**Zaštita životne
sredine**

Nastavak IPARD III programa
u Srbiji u 2024. godini

14

BOSNA I HERCEGOVINA

Građansko pravo

Olakšana migracija
stranaca u Bosni i
Hercegovini

16

CRNA GORA

Radno pravo

Ključne izmene zakona o
penzijskom i invalidskom
osiguranju

18

ALBANIJA

Poresko pravo

Reforma poreza na
dohodak i dobit

19

KOSOVO

Građansko pravo

Kosovski propisi o
veštačkoj oplodnji: Korak
napred za autonomiju
žena

SRBIJA · BANKARSTVO I FINANSIJE

Primena odluke NBS o rizicima u vezi s aktivnostima poverenim trećim licima

Narodna banka Srbije donela je početkom septembra Odluku o upravljanju rizicima koji nastaju po osnovu aktivnosti koje je banka poverila trećim licima ("Sl. glasnik RS", br. 77/2023). Ovom odlukom NBS je nastojala da poboljša procedure banaka prilikom upravljanja ovom vrstom rizika i da uvede veći stepen kontrole u ovoj oblasti.

Rastko Jovanović
Advokatski pripravnik
rastko.jovanovic@vp.rs

U okviru aktivnosti koje se mogu poveriti Odluka posebno izdvaja pružanje platnih usluga, upravljanje tokovima gotovine i naplatu potraživanja, dok aktivnosti kao što su nabavka robe i druge standardizovane usluge, nisu obuhvaćene. U skladu sa Odlukom banke su bile dužne da u poslednjem kvartalu 2023. godine, izmene svoje unutrašnje akte i procedure, preispitaju do sada zaključene ugovore iz ove oblasti kao i da uspostave posebne evidencije.

Što se tiče noviteta u bankarskom poslovanju, mogu se identifikovati ključne promene grupisane u nekoliko kategorija. Prva i najvažnija oblast jeste prilagođavanje unutrašnjih akata banaka novim propisima. Ovo uključuje temeljno uređivanje procesa odlučivanja o poveravanju aktivnosti, usklađivanje nadzora, evaluaciju prethodne saradnje i srodna pitanja, stavljajući naglasak na pridržavanje novih regulativa posebna pažnja posvećena je regulisanju sadržaja ugovora između banke i trećih lica. Takođe, ovi ugovori sada obavežno uključuju odredbe koje zahtevaju od pružalaca usluga da ne ugrožavaju poslovnu reputaciju banke, dok

banke imaju obavezu praćenja izvršavanja poverenih aktivnosti. Dodatno, propisana je obaveza vođenja detaljne evidencije o poverenim aktivnostima, uključujući dostavljanje izvoda iz ove evidencije NBS-u.

U stručnoj javnosti veliku pažnju je izazvala odredba tačke 4. Odluke koja suštinski ograničava visinu naknade kod usluge naplate potraživanja na iznos od 30% naplaćenog potraživanja, s tim što ovaj iznos obuhvata i sve nagrade i troškove pružaoca usluge. Prema važećoj advokatskoj tarifi advokat i stranka mogu ugovoriti manji iznos nagrade od onog propisanog u Tarifi ali najviše do 50% propisanog iznosa. Advokatska komora Srbije je ovu odredbu okarakterisala kao protivustavnu i suprotnu Zakonu o Narodnoj banci Srbije, budući da na posredan menja propise o visini nagrade za rad advokata i predstavlja prekoračenje nadležnosti NBS-a. Advokatska komora Srbije je ukazala na neophodnost promene sporne odredbe, i uputila poziv NBS-u da tu promenu izvrši.

SRBIJA · KORPORATIVNO I KOMERCIJALNO PRAVO

Izmena Uredbe o elektronskom arhiviranju

Nova Uredba o jedinstvenim tehničko-tehnološkim zahtevima i procedurama za čuvanje i zaštitu arhivske građe i dokumentarnog materijala u elektronskom obliku objavljena je u Službenom glasniku 26. decembra 2023. godine i primenjuje se počev od 01.01.2024. godine.

Nemanja Mitić
Advokatski pripravnik
nemanja.mitic@vp.rs

Starijom Uredbom bilo je predviđeno da se dokumentacija koja se čuva kako trajno, tako i ona koja se ne čuva trajno, čuva na način koji je uređen propisima za pouzdano elektronsko čuvanje (propisima donetim na osnovu Zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju). Ovakvo rešenje ostaje kada je reč o dokumentaciji koja se čuva trajno, dok su, što se tiče dokumentacije koja se ne čuva trajno, stvaraoci i imaoци dokumentarnog materijala u elektronskom obliku dužni da osiguraju njihov integritet, autentičnost, verodostojnost, celovitost i upotrebljivost kvalifikovanim elektronskim potpisom, odnosno kvalifikovanim elektronskim pečatom.

Krucijalna promena koja se tiče privatnog sektora ogleda se u tome da više ne postoji obaveza za posedovanjem posebnog softverskog rešenja za pouzdano elektronsko čuvanje, iako je i dalje preporuka za privatni sektor da ga koristi iz razloga što je i dalje potrebno uskladiti elektronsko

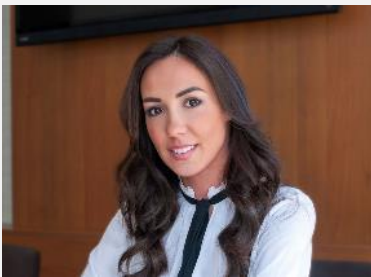
čuvanje sa propisima donetim u skladu sa Zakonom o elektronskom dokumentu elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju.

Takođe, novom Uredbom predviđeno je da ukoliko stvaralac dokumentarnog materijala koji se čuva trajno preda organu u okviru nekog postupka određeni dokumentarni materijal, takav dokumentarni materijal dalje pouzdano elektronski čuva taj organ.

Velike nedoumice izazivao je stav koji je propisivao da se nakon predaje arhivske građe nadležnom javnom arhivu stvaraocu i imaoци koji je predao građu ukidaju prava pristupa radi upravljanja arhivskom građom. Novom Uredbom ovaj stav je izbrisan, čime se omogućilo stvaracima i imaoциma arhivske građe da zadrže pravo da pristupaju arhivskoj građi koja je predata nadležnom javnom arhivu na čuvanje.

SRBIJA · NEKRETNINE I IZGRADNJA

Energetski pasoši u Srbiji: Novosti u zakonodavstvu i uticaj na tržište nekretnina

Jovana Čapaković

Stariji partner – advokat

jovana.capakovic@vp.rs

Energetski pasoši (EP) predstavljaju moćan alat za procenu energetske efikasnosti zgrada i stambenih jedinica, koji su uvedeni u zakonodavstvo Republike Srbije 2010. godine.

Prvobitno su bili obavezni samo za novosagrađene objekte, međutim, zakoni su se vremenom menjali kako bi se usklađivali sa propisima EU i sa evropskim standardima. Izmenama zakona od 2023 godine obaveza posedovanja Energetskog pasoša

proširuje se na sve objekte, s tim što će se ista uvoditi postepeno i to u narednih 10 godina.

Prema prošlogodišnjim izmenama Zakona, EP postaje obavezan za sve objekte, bilo javne ili privatne namene, uključujući poslovne prostore i stanove. Prva faza implementacije obuhvata objekte javne namene i to u naredne 3 godine, dok će se obaveza proširiti na sve poslovne prostore u periodu od narednih 5 godina. Do avgusta 2033. godine, svi objekti i stanovi trebalo bi da budu snabdeveni energetskim pasošem.

Kontrole sprovođenja obaveze još nisu jasno definisane, i iste će biti precizirane podzakonskim aktima čije se donošenje očekuje u narednoj godini. Kao jedan od vidova sankcije, Zakon predviđa obavezu prilaganja ovih sertifikata prilikom zaključivanja ugovora o kupoprodaji nepokretnosti i/ili ugovora o zakupu nepokretnosti, s tim što se implementacija ove odredbe predviđa tek za 10 godina.

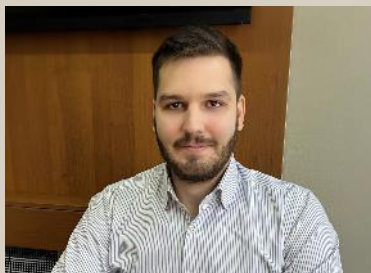
Energetske pasoše izdaju licencirana privredna društva, koja su javno dostupna na sajtu Centralnog registra energetske pasoša u građevinarstvu. Cene izrade EP variraju, ali se očekuje da će ostati u rasponu od 100 EUR za pojedinačne stanove do nekoliko hiljada evra za veće objekte.

Energetski pasoši igraju ključnu ulogu u promociji održive izgradnje i smanjenju emisije štetnih gasova. Ocena energetske razreda pomaže vlasnicima i kupcima da bolje razumeju potrošnju energije samih zgrada. Da li i na koji način isti utiču na cenu samih nepokretnosti, nezahvalno je reći. Uticaj na cenu stana zavisi od više faktora kao što su vrednost nekretnine, svest potrošača, potencijal za investiciju i konkurencija na tržištu, dok je Energetski pasoš je samo jedan od tih faktora koji može doprineti formiranju cene stana. Na kraju, energetske pasoši podstiču razmišljanje o smanjenju potrošnje energije i doprinose globalnim naporima za borbu protiv klimatskih promena.

SRBIJA · RADNO PRAVO

„Moja prva plata“ i u 2024. godini

Miloš Krvavac
Advokatski pripravnik
milos.krvavac@vp.rs

Uprkos manjem kašnjenju u odnosu na prethodne godine, Nacionalna služba za zapošljavanje Republike Srbije nastavlja podršku mladima u traganju za prvim radnim iskustvom putem programa „Moja prva plata“. Ovo je već četvrta godina zaredom kako država prepoznaje važnost pružanja pomoći mladima pri ulasku na tržište rada.

U drugoj polovini decembra 2023. godine završen je proces podnošenja prijave poslodavaca i kandidata, kao i proces njihovog povezivanja, te se u prvoj polovini januara 2024. godine očekuje finalizacija procesa u vidu zaključenja ugovora i početka osposobljavanja nezaposlenih lica.

U odnosu na način učešća, uslove

za učešće, trajanje programa i okvire učešća nije bilo izmena u odnosu na prethodne godine:

- u program se, kao i do sada, uključuju nezaposlena lica sa najmanje srednjim obrazovanjem i bez radnog iskustva stečenog na poslovima u okviru nivoa obrazovanja na kojima će se osposobljavati, kao i lica koja imaju radno iskustvo kraće od 6 meseci, stečeno na poslovima u okviru nivoa obrazovanja na kojima će se osposobljavati, a koja ispunjavaju i preostale uslove propisane u javnom pozivu, uz ograničenje da u programu ne mogu učestvovati lica koja su bila raniji korisnici ovog programa;

- poslodavci takođe moraju ispuniti uslove koji su taksativno navedeni u javnom pozivu, među kojima naročito naglašavamo uslov da je poslodavac izmirio obaveze po osnovu poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje u zakonskim rokovima, kao i da ima zaposlenog mentora zaduženog za osposobljavanje lica;
- program traje 9 meseci;
- sa kandidatom se u okviru programa ne zasniva radni odnos, niti postoji obaveza poslodavca da po okončanju ovog programa zaposli kandidata;

Kao i prethodnih godina, nastavljen je trend rasta naknade koju kandidati primaju tokom osposobljavanja pa će ove godine ista iznositi:

1. za lica koja u programu učestvuju sa srednjim obrazovanjem – 28.000 RSD
2. za lica koja u programu učestvuju sa visokim obrazovanjem – 34.000 RSD,

uz mogućnost da pored navedene naknade, poslodavci kandidatima isplate dodatna sredstva.

Na ovom mestu, kao posebno značajne izdvajamo osnovne obaveze poslodavaca u vezi s realizacijom ovog programa i to:

- obavezu dostavljanja Nacionalnoj službi za zapošljavanje izveštaja o realizaciji programa, na mesečnom nivou,
- obavezu izdavanja korisniku programa potvrde o obavljenom osposobljavanju na konkretnim poslovima,
- obavezu omogućavanja Nacionalnoj službi za

zapošljavanje kontrole realizacije ugovornih obaveza,

- obavezu obaveštavanja Nacionalne službe za zapošljavanje o svim promenama koje su od značaja za realizaciju ugovora u roku od 8 dana od dana nastanka promene.

Kao i prethodnih godina, postoji mogućnost da poslodavac u roku od 30 dana od dana prekida osposobljavanja izvrši zamenu sa sledećim nezaposlenim licem sa liste koje ispunjava potrebne uslove, za preostalo vreme definisano ugovorom uvećano za period sprovedene zamene. Mišljenja smo da u ovom segmentu postoji prostor za dalje unapređenje uslova sprovođenja programa, budući da su mogućnosti za zamenu kandidata u slučaju prekida programa prema trenutno dostupnim informacijama i dalje bitno sužene – kandidat može biti zamenjen isključivo drugim kandidatom koji se inicijalno prijavio za osposobljavanje kod poslodavca kod kog se vrši zamena kandidata.

U svakom slučaju, program „Moja prva plata” ne samo da pruža finansijske podsticaje mladima koji stupaju na tržište rada, već upravo omogućava prvi kontakt između mladih i poslodavaca koji prepoznaju vrednost njihovog doprinosa. Ovaj program je postao nezaobilazan deo inicijativa Nacionalne službe za zapošljavanje u cilju smanjenja nezaposlenosti među mladima i olakšavanja njihovog pristupa profesionalnom razvoju, a činjenica da se ove godine za isti prijavilo više od 13.000 mladih, za oko 10.600 pozicija koje je oglasilo oko 7.000 poslodavaca potvrđuje uspeh i značaj iste.

Program „Moja prva plata” ne samo da pruža finansijske podsticaje mladima koji stupaju na tržište rada, već upravo omogućava prvi kontakt između mladih i poslodavaca koji prepoznaju vrednost njihovog doprinosa.

SRBIJA · GRAĐANSKO PRAVO

Nadolazeće izmene zakona o strancima i zapošljavanju stranaca u Srbiji

Jelena Plamenac

Stariji advokat

jelena.plamenac@vp.rs

Za 01. februar 2024. godine najavljen je početak primene izmena Zakona o strancima i Zakona o zapošljavanju stranaca.

Kao najvažniju izmenu, izdvajamo objedinjeno, elektronsko podnošenje zahteva za privremeni boravak i radnu dozvolu, o kome bi nadležni organ odlučivao u roku od 15 dana, što će znatno olakšati i ubrzati proces. Pored toga, očekuje se ukidanje utiskivanja nalepnice o odobrenom boravku u pasoš, koje bi zamenila jedinstvena boravišna i radna dozvola u obliku biometrijskog dokumenta, a koji bi istovremeno strancima omogućio korišćenje administrativnih usluga preko portala e-Uprave (primeru radi: korišćenje elektronskog potpisa).

Strancima kojima je za ulazak i rad u Republici Srbiji potrebna D-

viza, viza će biti dovoljna kao osnov boravka i rada u periodu trajanja vize (180 dana), bez vođenja dvostruke procedure koja trenutno postoji.

Nadležni organi u Republici Srbiji su već počeli da odobravaju privremeni boravak na period od 3 godine (umesto dosadašnje jedne godine) i otklonjena je nedoumica da li stranci kojima je privremeni boravak u Republici Srbiji odobren po nekom od osnova koji nije zapošljavanje, što su u najvećem broju slučajeva vlasništvo nad nepokretnošću i boravak po osnovu spajanja porodice mogu da rade u Republici Srbiji, izričitim predviđanjem te mogućnosti.

SRBIJA · ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Nastavak IPARD III programa u Srbiji u 2024. godini

Odbor za praćenje realizacije IPARD III programa u Republici Srbiji je na sednici održanoj 13. decembra 2023. godine najavio je da se polovinom januara 2024. godine očekuju prvi javni pozivi u okviru IPARD III ciklusa, najpre za Meru 1, gde postoji najveće interesovanje korisnika, a potom i za ostale mere. Takođe, Evropska komisija je odobrila reakreditaciju već postojećih mera u okviru IPARD programa.

Podsećamo, IPARD III program se počev od marta 2022. godine, kada je usvojen, finansira od strane Evropske unije bužetom od 378 miliona Evra, sa ciljem da se u Republici Srbiji dostignu evropski standardi u oblasti zaštite životne sredine i osnaživanja poljoprivrede.

Mere koje su podržane u okviru IPARD programa su sledeće:

Mera 1: Investicije u fizičku imovinu poljoprivrednih gazdinstava;

Mera 3: Investicije u fizičku imovinu koje se tiču prerade i marketinga poljoprivrednih proizvoda i proizvoda ribarstva;

Mera 4: Agro-ekološko-klimatske mere i mera organske proizvodnje;

Mera 5: Sprovođenje lokalnih strategija ruralnog razvoja – LEADER pristup;

Mera 6: Investicije u ruralnu javnu infrastrukturu;

Mera 7: Diverzifikacija poljoprivrednih gazdinstava i razvoj poslovanja i

Mera 9: Tehnička pomoć (podrška Upravljačkom telu u sprovođenju IPARD programa),

pri čemu IPARD III program podržava mere 1, 3, 7 i 9 i planirani period njegove realizacije je do 2027. godine.

BOSNA I HERCEGOVINA · GRAĐANSKO PRAVO

Olakšana migracija stranaca u Bosni i Hercegovini

U vremenu kada migracije stanovništva u potrazi za boljim uslovima rada postaju svakodnevnica, Bosna i Hercegovina se pridružuje trendovima Evropske unije i poboljšava položaj i uslove za ulazak stranaca u BiH.

Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima (u daljem tekstu: "Zakon") uvedene su sljedeće novine u odnosu na raniju zakonsku regulativu:

- pripravnik i istraživač kao nove kategorije stranaca;
- jačanje zaštite javnog zdravlja (ukoliko dođe do ugrožavanja javnog zdravlja propisana je mogućnost kolektivnog i privremenog ograničavanja slobode kretanja u BiH, te poništenje ili ukidanje vize);
- izdavanje Viza za dugoročni boravak - Viza D, državljanima država bezviznog režima na period duži od 90 dana u periodu od 180 dana;
- mogućnost izdavanja pozivnog pisma od stranca koji uživa diplomatski status u BiH;
- podnošenje zahtjeva za izdavanje vize elektronskim putem;
- dozvoljen boravak strancima na teritoriji BiH do donošenja odluke po zahtjevu za produženje vize;

- odobravanje privremenog boravka po osnovu spajanja porodice članovima uže porodice stranca kojem je odobren privremeni boravak u svrhu naučnog istraživanja i kada mu je privremeni boravak odobren na period kraći od godinu dana te kada taj stranc nema osnovane izgleda za odobrenje stalnog boravka u BiH;
- period nakon kojeg nosilac plave karte može promijeniti poslodavca skraćen sa 24 na 12 mjeseci;
- strancu bez radne dozvole omogućeno je pravo na rad u BiH ukoliko mu je produžen privremeni boravak kada je u toku brakorazvodna parnica u kojoj se odlučuje o starateljstvu nad maloljetnim djetetom koji je državljanin BiH;
- utvrđen je prestanak boravka stranca u BiH u roku od 30 dana od dana prestanka važenja radne dozvole;
- uvođenje novih razloga za izricanje mjere protjerivanja (ukoliko je strancu zahtjev za odobrenje boravka odbijen, a nije napustio BiH u roku određenom za dobrovoljno napuštanje); i
- određena mogućnost dužeg privremenog oduzimanja putne isprave stranca od Službe za poslove sa strancima.

Približavanje BiH ka Evropskoj uniji, proširene mogućnosti za dolazak stranaca, efikasniji proces izdavanja viza, zaštita javnog zdravlja, jasnije uređenje pitanja privremenog boravka, samo su dio ciljeva koji će olakšati migracije stranaca u Bosni i Hercegovini.

Adnan Sarajlić

Advokat

adnan.sarajlic@sarajliclaw.com

Edna Basara

Advokatski pripravnik

edna.basara@sarajliclaw.com

CRNA GORA · RADNO PRAVO

Marija Dragović
Advokatski pripravnik
marija.dragovic@vp.rs

Ključne izmene zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

Na sjednici Skupštine Crne Gore održane dana 29.12.2023. godine usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Odredbe Zakona stupile su na snagu dana 31.12.2023. godine kada su objavljene u Službenom listu Crne Gore, a iste se primjenjuju počev od dana 01.01.2024. godine, osim odredbi člana 17. stav 1 Zakona koje se retroaktivno primjenjuju od dana 03.11.2023. godine.

Izmjenom i dopunom člana 17 stava 1 Zakona propisana je jedinstvena starosna granica za muškarce i žene za sticanje prava na starosnu penziju sa navršениh 65 godina života i 15 godina staža osiguranja, odnosno 40 godina

staža osiguranja i navršениh 61 godinu života ili 40 godina staža osiguranja u efektivnom trajanju bez obzira na godine života.

Članom 17 propisano je i da Osiguranici sa najmanje 20 godina efektivno provedenih na radnim mjestima u sektorima metaloprerađivačke i rudarske industrije na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, pravo na starosnu penziju stiču kada navrše 30 godina staža osiguranja. Izuzetno, za Osiguranike iz navedenih industrija, kojima je radni odnos prestao iz nekog od razloga bliže opisanih članom 197n Zakona, predviđeno je pravo na ostvarivanje starosne penzije sa navršениh 25 godina staža

osiguranja ili najmanje 15 godina efektivno provedenih na radnom mjestu na kojem se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem. Pravo na starosnu penziju u skladu sa navedenom odredbom se može ostvariti do 31. decembra 2024. godine.

Pored navedenih odredbi, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju promijenjen je iznos najniže penzije tako da isti sada iznosi 450,00 eura, a što za cilj ima zaštitu i zaustavljanje pada životnog standarda materijalno najugroženijih penzionera usled izrazito visoke stope inflacije.

SEVERNA MAKEDONIJA · PORESKO PRAVO

Novi institut – poreski zastupnik

Prateći aktuelne trendove u procesu integracije, tržište Severne Makedonije je otvoreno za prijem roba i usluga iz inostranstva, posebno iz država članica Evropske unije. Shodno tome, često se dešava da poreski obveznici sa sedištem u inostranstvu učestvuju u pružanju usluga na teritoriji Republike Severne Makedonije koje podležu oporezivanju porezom na dodatu vrednost (PDV). Iz tih razloga, Zakon o porezu na dodatu vrednost izmenjen je i dopunjen je radi uvođenja instituta poreskog zastupnika.

U skladu sa ovim izmenama, strano lice koje nema sedište ili podružnicu na teritoriji Republike Severne Makedonije, a obavlja promet usluga i dobara u zemlji koja podleže oporezivanju PDV-om, ima obavezu da se registruje kao obveznik poreza na dodatu vrednost i imenuje poreskog zastupnika.

plaćali elektronskim putem kompaniji koja je pružalac usluge, ali ta kompanija nije imala obavezu da se registruje i plati PDV u Severnoj Makedoniji. Međutim, u skladu sa najnovijim izmenama, sva ovakva ili slična preduzeća imaju obavezu da od 1. januara 2024. poštuju novouvedene obaveze.

Daniela Todorovska

Advokat

daniela.todorovska@vp.rs

Tokom decembra 2023, u cilju usaglašavanja sa izmenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrednost, donet je Pravilnik koji uređuje način prijave i registracije stranog lica, način vođenja registra poreskih posrednika i dokumentaciju potrebnu za registraciju.

Očekuje se da će usaglašavanje ovih propisa sa pravilima Evropske unije dovesti do povećanja prihoda u budžetu Republike Severne Makedonije, ali i smanjenja nelojalne konkurencije.

U tom smislu, postavlja se pitanje da li će zbog toga poskupeti usluge stranih kompanija kao što je „Netflix“. Do sada su, na primer, korisnici koji žele da pogledaju film na „Netflixu“ ili preuzmu aplikaciju sa prodavnice „Plej“ za tu uslugu

ALBANIJA · PORESKO PRAVO

Reforma poreza na dohodak i dobit

Magdhalini Lena

Advokat

magdhalini.lena@vp.rs

Jedan od najznačajnijih zakona u Albaniji jeste Zakon o porezu na dohodak i dobit, usvojen u decembru 1998. godine. Ovaj zakon je pretrpeo niz izmena i dopuna koje odražavaju ekonomski razvoj ove zemlje, a one predstavljaju odgovore kako na fiskalnu politiku izvršne vlasti tako i na potrebe poslovne zajednice.

Vlada je izmene i dopune najavila početkom 2023. a podnela konačan predlog u poslednjem kvartalu godine, u skladu sa Opštim uputstvom br. 26 od 8. septembra 2023. i Normativnim aktom br. 7 od 14. decembra 2023.

Zakonom o porezu na dohodak i dobit i zakonskim i podzakonskim aktima za njegovu primenu definišu se pravila za naplatu i administriranje poreza na dohodak

fizičkih lica i poreza na dobit pravnih lica i fizičkih lica koja su obveznici tog poreza. Novim zakonom se pruža šira definicija prihoda iz radnog odnosa za svrhe oporezivanja nego što je to do sada bio slučaj.

Novina koja se uvodi ovim zakonom jeste progresivno oporezivanje dohotka. Na zaposlene sa primanjima do 200.040 leka (ALL) primenjivaće se poreska stopa od 13%, dok će za prihode iznad tog iznosa važiti stopa od 23%.

Novne promene su takođe uticale na samozaposlene, koji se više neće tretirati kao mala preduzeća sa poreskom stopom sa 0%, već će se oporezovati po stopi od 15% ako imaju prihode od 0 do 14.000.000 ALL, odnosno 23% ako ostvare prihod od preko 14.000.000 ALL.

U skladu sa Uputstvom, samozaposleno lice koje ostvaruje 80% bruto prihoda od jednog klijenta, odnosno 90% bruto prihoda od manje od tri klijenta, oporezivaće se po stopi poreza na zaradu.

Članovi Komore računovođa i Nacionalne advokatske komore prethodno su izjavili da je novi zakon nezakonit i da stvara nejednakost među poreskim obveznicima i podstiče poresku utaju. Očekuje se da će oba ova udruženja podneti žalbu Ustavnom sudu sa zahtevom da poništi novi zakon.

KOSOVO · GRAĐANSKO PRAVO

Kosovski propisi o veštačkoj oplodnji: Korak napred za autonomiju žena

Nakon dugotrajnog razmatranja i značajnog zagovaranja, Skupština Kosova u načelu je usvojila nacrt zakona o reproduktivnom zdravlju i biomedicinski potpomognutom oplodjenju, odnosno vantelesnoj oplodnji.

Besim Parduzi

Advokat

besim.parduzi@vp.rs

Nacrt zakona dobio je ogromnu podršku većine od 63 poslanika prisutnih na zasedanju. Samo jedan poslanik glasao je protiv, a četvoro je bilo uzdržano.

Prema odredbama predloženog zakona, nevenčane punoletne žene dobrog fizičkog zdravlja koje žive u „povoljnim društvenim okolnostima“, kao i one koje se smatraju „sposobnima za začeće i obavljanje roditeljske dužnosti“ imaju pravo na postupak vantelesne oplodnje.

Izmene i dopune zakona predstavljaju značajan korak napred na polju ženskih prava i omogućavaju ženama da samostalno donose odluke o rađanju dece, bez obaveze da budu udate i dobiju odobrenje supruga za to.

Regionalna pokrivenost

VP Srbija

Teodora Drajzera 34,
11000 Beograd
info@vp.rs

VP Bosna i Hercegovina

Maršala Tita 28,
71000 Sarajevo
office.ba@vp.rs
Kontakt osoba
Adnan Sarajlić
* Nezavisni advokat u saradnji sa
VP advokatskom kancelarijom

VP Crna Gora

Hercegovačka 56,
81110 Podgorica
office.mne@vp.rs
Kontakt osoba
Vasilisa Pejović
* Nezavisni advokat u saradnji sa
VP advokatskom kancelarijom

VP Severna Makedonija

Dimitrie Čupovski 22A/1-3,
1000 Skopje
office.mk@vp.rs
Kontakt osoba
Daniela Todorovska
* Nezavisni advokat u saradnji sa
VP advokatskom kancelarijom

VP Albanija

Abdula Frašerijska 2/8,
1008 Tirana
office.al@vp.rs
Kontakt osoba
Magdhalini Lena
* Nezavisni advokat u saradnji sa
VP advokatskom kancelarijom

VP Kosovo

Garibaldijeva H13 12,
10000 Priština
office.ks@vp.rs
Kontakt osoba
Besim Parduzi
* Nezavisni advokat u saradnji sa
VP advokatskom kancelarijom